

Notitie : Quickscan flora en fauna Molenhuizen-Breestraat (ong.) te Maasbree

Datum : 20 april 2014
Contactpersoon : Melvin Neven, BPD Ontwikkeling BV
opdrachtgever
Projectnummer : 211x07354
Opgesteld door : Reinoud Vermoolen

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significant effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit beschermingszones van verschillende typen (waaronder de Goudgroene en Zilvergroene natuurzones) zijn ruimtelijk vastgelegd in het POL welke is vastgesteld op 12 december 2014. De Goudgroene natuurzone vormt het netwerk aan bestaande natuurgebieden (voormalige EHS) en nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. De beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de Zilvergroene natuurzone. In het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn de na te streven doelen weergegeven op het gebied van (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten.

Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten').

Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten')

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 1 april 2015 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

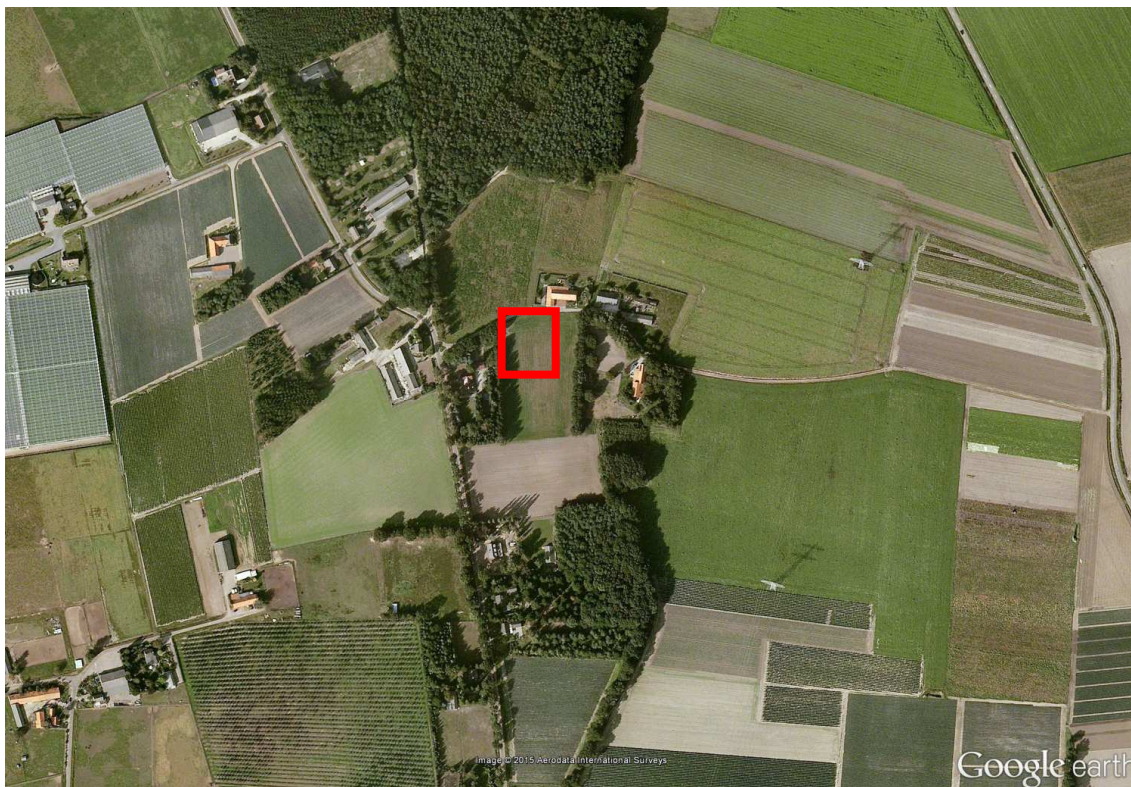
van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van gegevens over verspreiding van soorten.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt in het buitengebied ten zuiden van Maasbree aan de weg Molenhuizen. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn 202,0-372,9². Op onderstaande afbeelding (afbeelding 1) is de globale ligging van het projectgebied weergegeven.

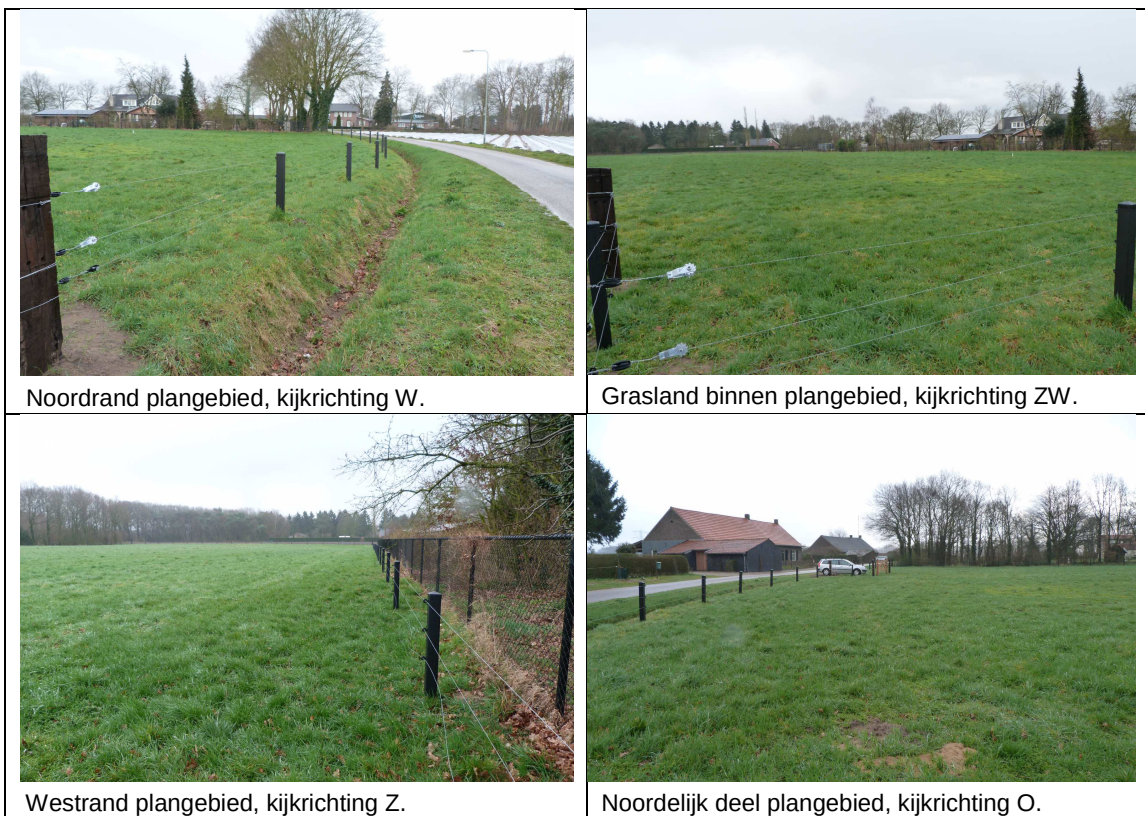

Afbeelding 1. Ligging plangebied

² De getallen staan respectievelijk voor de x-coördinaat en de y-coördinaat van de linkerbenedenhoek van het betreffende kilometervak.

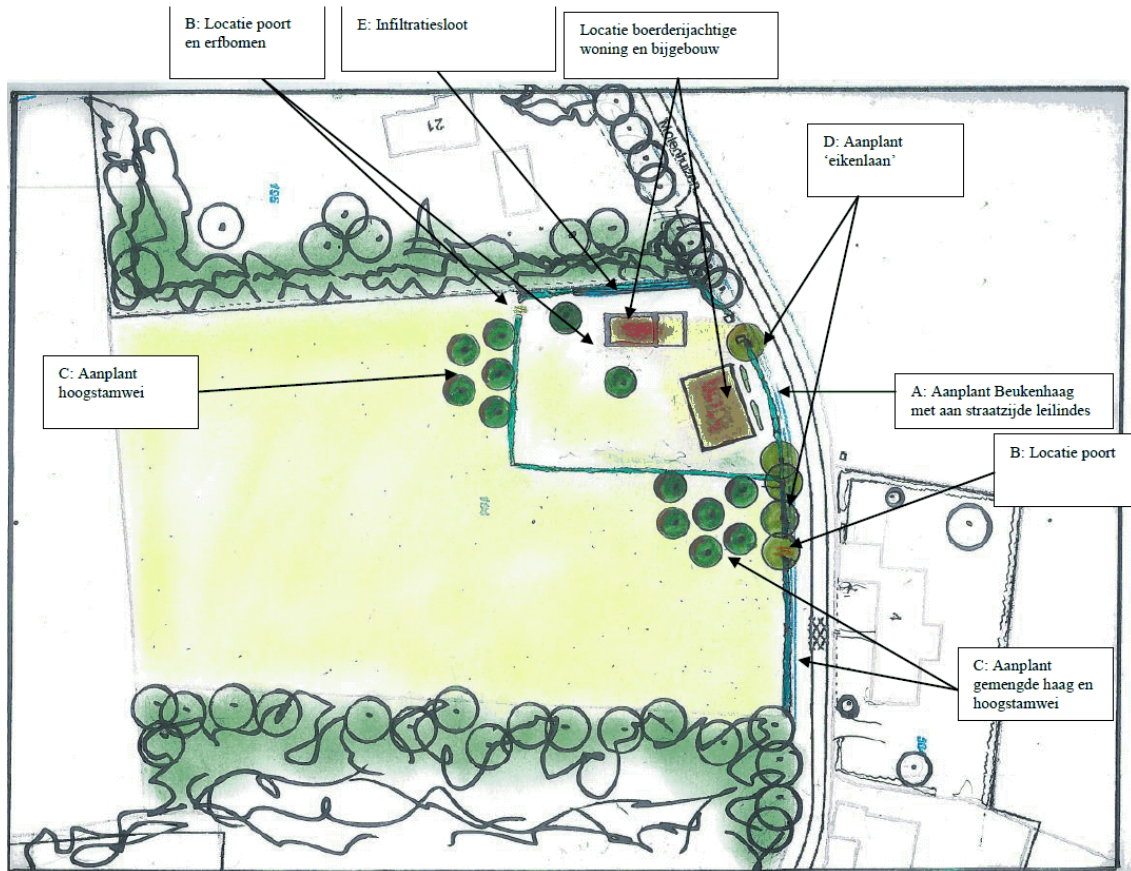
Huidige situatie

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit (productie)grasland. Ten noorden van het plangebied ligt de weg Molenhuizen. Ten westen van het plangebied ligt het erf van Breestraat nr 21. Aan de zuid- en oostzijde ligt het overige deel van het omheinde graslandperceel. Oppervlaktewater, bebouwing en opgaande vegetatie als bomen en struiken zijn afwezig binnen het plangebied. Opgaande (erf)beplanting grenst langs de westzijde wel direct aan het plangebied. De volgende foto's geven een impressie van het plangebied en directe omgeving.

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft het realiseren van een woning en bijgebouw op het graslandperceel. Daarbij zal een deel van het grasland plaats maken voor bebouwing en verharding. Voor deze ontwikkeling zal grasvegetatie worden weggehaald en grondverzet worden gepleegd. Daarnaast zullen bomen en hagen worden aangeplant. Zie onderstaande afbeelding voor de toekomstige situatie.

Afbeelding 2. Verbeelding toekomstige situatie

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

De dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebieden, het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel en het Natura 2000-gebied Swalmdal, liggen op meer dan 10 kilometer afstand. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden en de aard van de ontwikkeling zijn negatieve effecten op voorhand uitgesloten. In de planvorming zal derhalve verder geen rekening gehouden hoeven worden met de Natuurbeschermingswet.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet binnen de beschermingszones zoals vastgelegd in het POL 2014. Gezien de ligging buiten de begrensde planologische gebiedsbescherming zal hiervoor in de planvorming verder geen rekening mee gehouden hoeven te worden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Het plangebied bestaat grotendeels uit grasvegetatie. Opgaande vegetatie binnen het plangebied is beperkt tot hagen en enkele bomen. Beschermde soorten planten, zoals de uit de omgeving bekend zijnde rietorchis (beide tabel 2) en uit de wijdere omgeving bekend zijnde

wilde marjolein, kluwen- en rapunzelklokje, lange ereprijs en veldsalie (tabel 2), zijn tijdens het veldbezoek niet binnen het plangebied aangetroffen. Gezien het tijdstip van het veldbezoek zijn niet alle planten waar te nemen. Vanwege de aanwezige ongeschikte biotoop binnen het plangebied (voedselrijk productiegrasland) is het voorkomen van beschermde soorten planten redelijkerwijs uit te sluiten. Negatieve effecten op beschermde planten zijn op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (haas, mol, veldmuis, etc.) kunnen van het plangebied gebruik maken.

Het voorkomen van de zwaardere beschermde soort eekhoorn (tabel 2), das en waterspitsmuis (tabel 3) zijn uit de omgeving van het plangebied bekend. Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen of sporen aangetroffen van voornoemde soorten. Het plangebied is tevens niet geschikt als foerageergebied voor eekhoorn en waterspitsmuis. Voor das zou het plangebied eventueel wel onderdeel van het foerageergebied kunnen vormen.

Effectenbeoordeling

Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en fauna-wet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Er zijn in dit geval echter geen specifieke maatregelen nodig.

Voor das heeft het plangebied mogelijk waarde als foerageergebied. Met het aanplanten van hoogstamwei en hagen, wordt verwacht dat de waarde van het plangebied en de directe omgeving als foerageergebied toe zal nemen door een groter aanbod aan voedsel en dekking. Negatieve effecten voor das zijn op voorhand uitgesloten.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving zijn waarnemingen bekend van meerdere soorten vleermuizen (allen zwaar beschermde soorten van tabel 3) zoals gewone dwergvleermuis en watervleermuis. Gezien het ontbreken van bebouwing en dikkere bomen worden vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen op voorhand uitgesloten binnen het plangebied. Gezien het ontbreken van opgaande vegetatie is de aanwezigheid van geschikt foerageergebied voor vleermuizen te verwaarlozen. Foeragerende vleermuizen zullen met name langs de westrand van het plangebied aangetroffen kunnen worden. Met de aanplant van hoogstamwei en hagen zal naar verwachting het areaal aan foerageergebied voor vleermuizen toenemen. Doordat rand- en lijnstructuren behouden blijven, zullen eventueel aanwezige vliegroutes voor vleermuizen niet aangetast worden. Negatieve effecten op vleermuizen zijn op voorhand uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen vogels aangetroffen. Het is echter niet geheel uitgesloten dat een enkele, algemene vogelsoort in de directe omgeving van het plangebied (struiken langs westrand plangebied) tot broeden kunnen komen.

Geschikte nestlocaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (waarvan ook de functionele leefomgeving beschermd is), zoals de uit de omgeving bekend zijnde steenuil, buizerd, roek en huismus, zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn

huismussen in de naastgelegen huizen en boerderijen waargenomen, waardoor verwacht kan worden dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied. Het plangebied zal tevens onderdeel uit kunnen maken van de overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten.

Effectenbeoordeling

Voor de voorgenomen ontwikkeling zullen bouwwerkzaamheden worden uitgevoerd. De vogelsoorten die tijdens uitvoering van werkzaamheden in de aangrenzende vegetatie kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden. Door werkzaamheden direct langs de westrand buiten deze broedperiode uit te voeren, wordt het risico op verstoring van broedsels sterk verminderd.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op aanwezige legsel en nestjongen en indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, worden negatieve effecten voor vogels uitgesloten.

Gezien het te verwaarlozen oppervlak van de ontwikkeling ten opzichte van het totale oppervlak aan voorhanden foerageergebied voor buizerd (en overige roofvogelsoorten) en roek zal de ontwikkeling geen wezenlijke invloed hebben op de (lokale) populaties. Voor huismus en steenuil, indien deze binnen enkele 100-en meters van het plangebied broedt (deze soort kent een beperkt activiteitsgebied) is het plangebied voor de ontwikkeling niet op voorhand te verwaarlozen. Graslanden vormen een geschikt onderdeel van het foerageer- en leefgebied voor huismus en steenuil. Met de toevoeging van de landschapselementen (hoogstamwei en hagen) wordt het plangebied naar verwachting meer aantrekkelijk voor beide soorten door het aanbod aan meer dekking, uitkijkposten en variatie in vegetatiestructuur (meerdere voedselbronnen) en mogelijk ook huisvesting. Negatieve effecten voor huismus en steenuil worden uitgesloten.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen als de uit de wijde omgeving bekend zijnde kleine modderkruiper (tabel 2) en voortplantingsplaatsen van amfibieën als uit de omgeving bekend zijnde alpenwatersalamander (tabel 2) zijn hierdoor uitgesloten.

De grasvegetatie binnen het plangebied zal met de afwezigheid van geschikte wateren in de directe omgeving nauwelijks waarde hebben als landbiotoop (foerageergebied) voor amfibieën. Een zwervend exemplaar van een algemene amfibieënssoort als meerkikker (tabel 1) is binnen het plangebied niet geheel uitgesloten.

Het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor reptielen, zoals de uit de wijde omgeving bekend zijnde levendbarende hagedis, vanwege het ontbreken van structuurrijke vegetatie. Negatieve effecten voor reptielen zijn op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor soorten amfibieën van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied geen waarde door het ontbreken van geschikt biotoop zoals het ontbreken van geschikte waardplanten. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten binnen het plangebied is daarmee met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Conclusie en aanbevelingen

- Binnen het plangebied is het voorkomen van enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (haas, mol, veldmuis, etc.) niet uitgesloten. Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt hiervoor de zorgplicht.
- Voor das heeft het plangebied mogelijk waarde als foerageergebied. Met het aanplanten van hoogstamwei en hagen, wordt verwacht dat de waarde van het plangebied en de directe omgeving als foerageergebied toe zal nemen door een groter aanbod aan voedsel en dekking. Negatieve effecten voor das zijn op voorhand uitgesloten.
- Voor de voorgenomen ontwikkeling zullen bouwwerkzaamheden worden uitgevoerd. De vogelsoorten die tijdens uitvoering van werkzaamheden in de aangrenzende vegetatie kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden. Door werkzaamheden direct langs de westrand buiten deze broedperiode uit te voeren en/of door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op de aanwezigheid van broedende vogels, kunnen negatieve effecten voorkomen worden.
- Binnen het plangebied is geschikt foerageergebied aanwezig voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Voor de meeste soorten is de grootte van het plangebied ten opzichte van het totale leefgebied te verwaarlozen en zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten. Voor soorten met een beperkte actieradius zoals huismus en steenuil niet. Met de toevoeging van de landschapselementen (hoogstamwei en hagen) wordt het plangebied naar verwachting meer aantrekkelijk voor beide soorten door het aanbod aan meer dekking, uitkijkposten en variatie in vegetatiestructuur (meerdere voedselbronnen) en mogelijk ook huisvesting. Negatieve effecten voor huismus en steenuil zijn dan ook uitgesloten.
- Binnen het plangebied zijn enkele algemeen beschermde soorten amfibieën van tabel 1 te verwachten zoals meerkikker. Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt hiervoor de zorgplicht.
- Binnen het plangebied zijn geen beschermde soorten reptielen en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten

voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.

- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn in dit geval echter geen specifieke maatregelen nodig voor amfibieën en grondgebonden zoogdieren.